

DEN FÆLLESKOMMUNALE RAMMEARKITEKTUR

VISION FOR DEN FÆLLESKOMMUNALE RAMMEARKITEKTUR

"Rammearkitekturen er fundamentet for, at kommunerne anskaffer effektive digitale løsninger, der styrker den kommunale opgaveløsning og skaber sammenhæng på tværs. Det sker med borgeren i centrum og på et åbent marked."

Læs mere på rammearkitektur.kl.dk

RAMMEARKITEKTURENS UDVIKLING

IT- ARKITEKTURRÅDET

2011

Kommunernes It-Arkitekturråd oprettes som et forankringspunkt for kommunernes fælles it-arkitekturstyring. Rådet er sammensat af kommunale direktører og it-chefer samt repræsentanter fra KOMBIT og KL.

GOVERNANCE FOR RAMMEARKITEKTUREN

2017

Den fælles governanceproces skal sikre, at KOMBIT og KL er fælles om at evaluere og godkende ændringer til rammearkitekturens indhold og form. Den fælles governanceproces sikrer, at der er sammenhæng mellem det strategiske, langsigtede arbejde i rammearkitekturen og de konkrete projekter i KOMBIT og hos kommuner og leverandører.

2009 MONOLPOLBRUD

Monopolbruddets formål var et skabe konkurrence og åbne markedet for flere leverandører. I forlængelse af monopolbruddet blev den fælleskommunale rammearkitektur, den fælleskommunale infrastruktur og KOMBIT grundlagt.

2013 ARKITEKTURMÅL

De fælleskommunale arkitekturmål vedtages og godkendes som strategisk retning for fælles it-arkitektur og digitalisering hos kommunerne.

2018 ARKITEKTUR- PRINCIPPER OG REGLER

De Fælleskommunale Arkitekturprincipper og regler danner fundamentet for den fælleskommunale rammearkitektur og er med til, at sætte den strategiske retning ift. fælleskommunal it-arkitektur og digitalisering.

2024

ARBEJDET MED RAMMEARKITEKTUR OG FÆLLESKOMMUNAL DIGITALISERING FORTSÆTTER

Læs mere om rammearkitekturen på
rammearkitektur.kl.dk

ARKITEKTURBEGREBER

Læs mere om definitioner og beskrivelser af begreberne på rammearkitektur.kl.dk

DEN FÆLLESKOMMUNALE RAMMEARKITEKTUR

FÆLLES RETNING

Opstiller fælles vision, mål og principper om et sammenhængende, effektivt og fleksibelt kommunalt it-landskab.

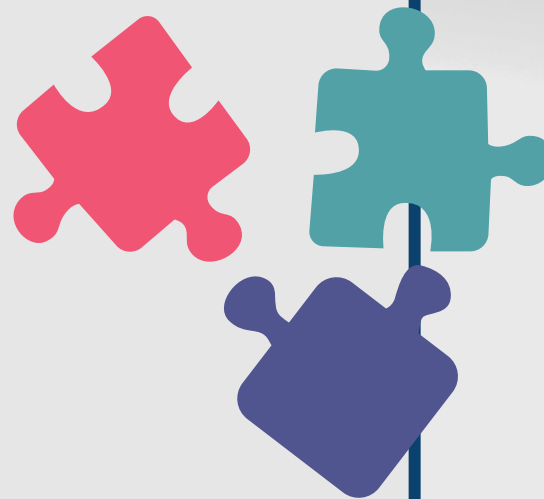
FÆLLES METODE OG STYRING

Fælles metodisk tilgang og analyse af forretningen og forretningsbehov, samt styring af fælleskommunal it-arkitektur

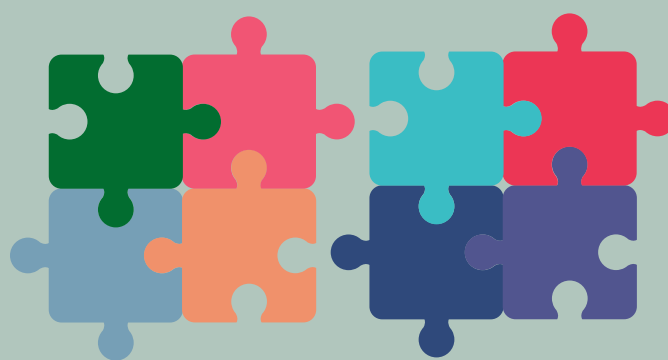
FÆLLES ARKITEKTURPRODUKTER

Fælles og standardiserede regler, begreber, modeller, m.m.

REALISERES I IT-LØSNINGER

Rammearkitekturen udmøntes i it-løsninger i det kommunale it-landskab.

Læs mere om den fælleskommunale
rammearkitektur på rammearkitektur.kl.dk

DEN FÆLLESKOMMUNALE RAMMEARKITEKTUR

STYRING

FÆLLESSKAB

STANDARDE

METODER

BYGGEBLOKKE

MÅL OG PRINCIPPER

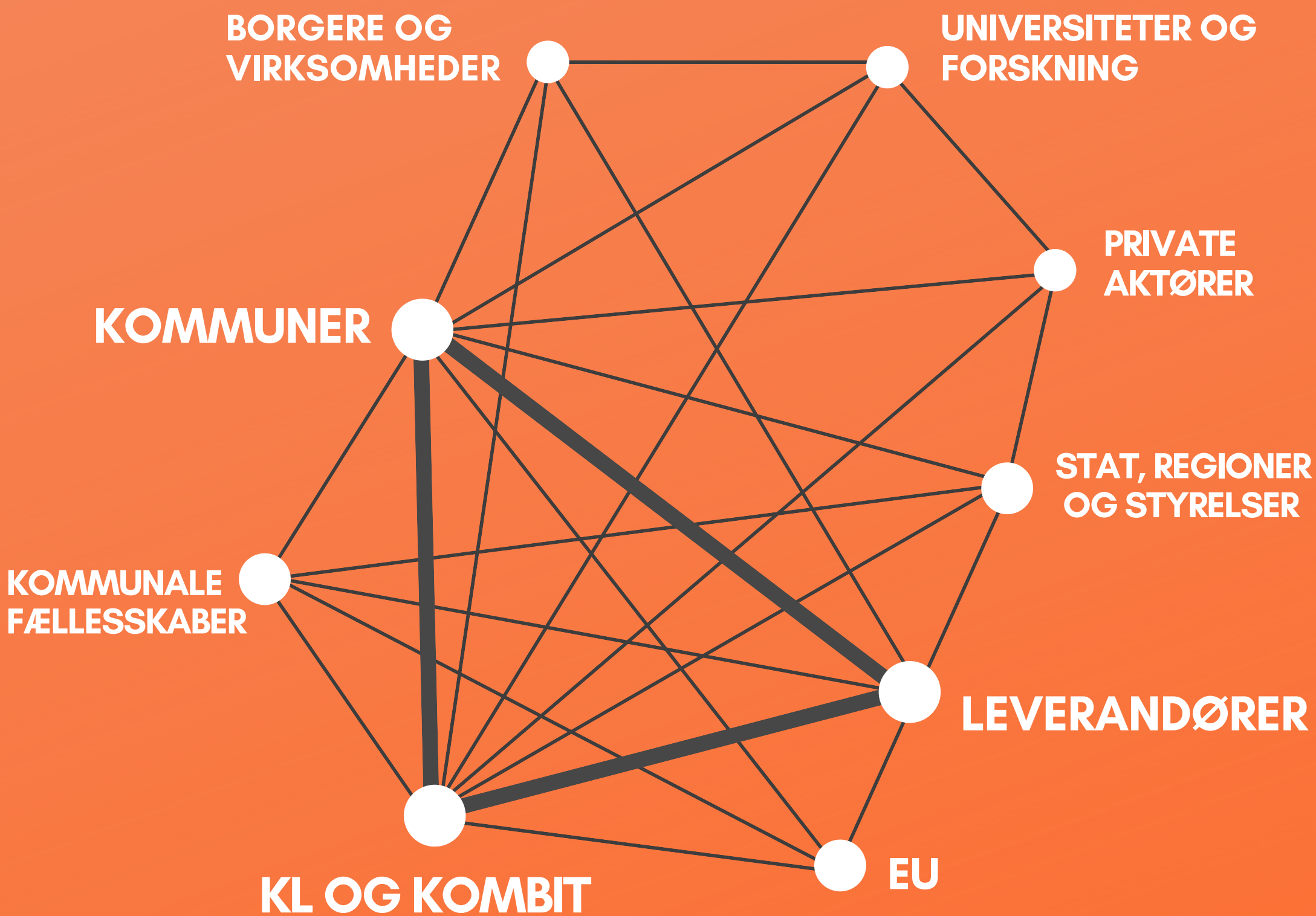

Læs mere på rammearkitektur.kl.dk

FÆLLESKOMMUNAL IT-ARKITEKTUR OG DIGITALISERING

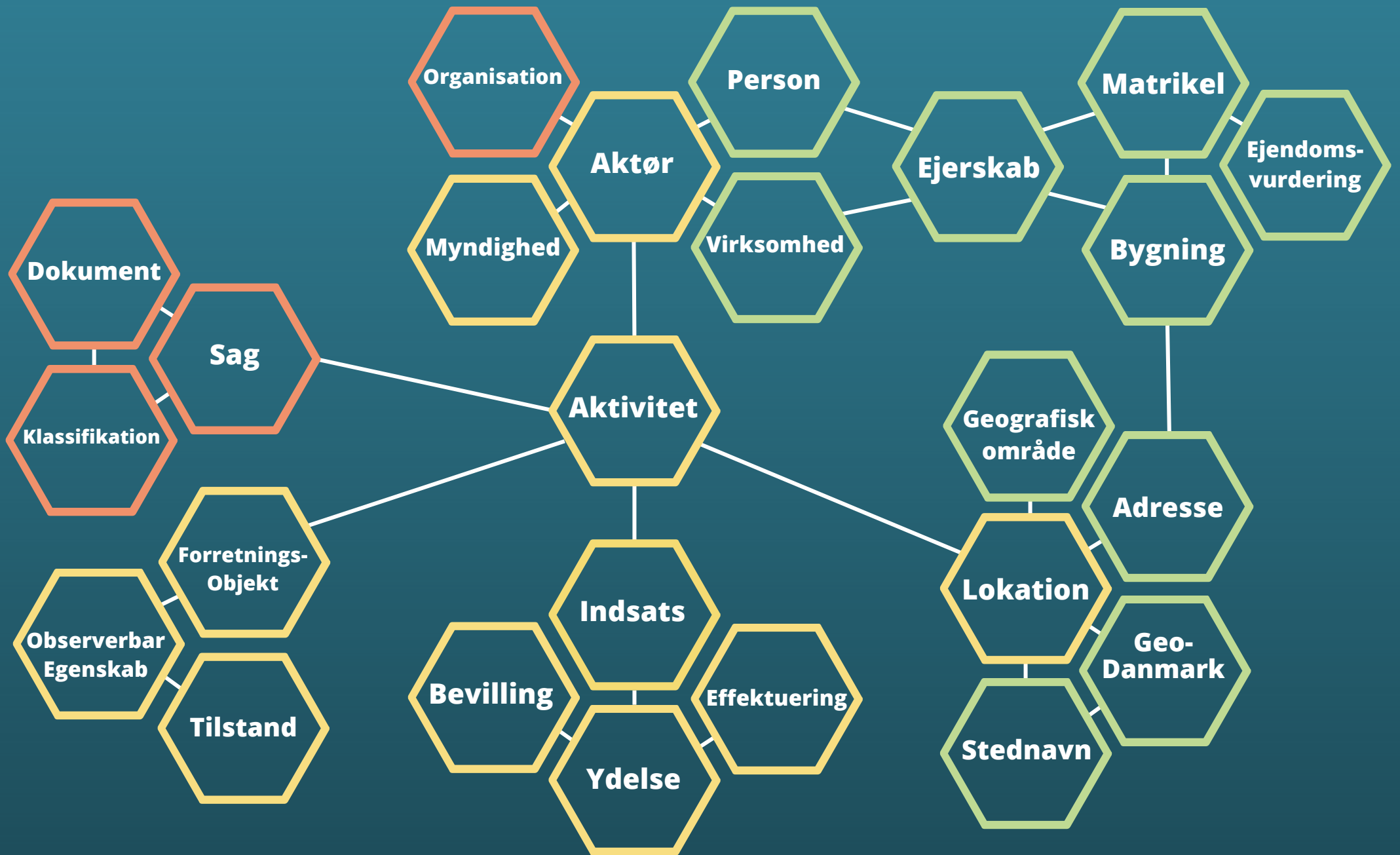
For at sikre, at investeringerne i digitale løsninger i samfundet er velbegrundede og gavnlige for borgerne, samarbejder forskellige aktører på tværs af den kommunale, offentlige og private sektor tæt omkring it-arkitektur. Formålet med dette samarbejde er at sikre, at de it-løsninger, som anskaffes, bygger på eksisterende erfaringer samt bidrager til øget sammenhæng, sikkerhed og datadeling.

Den fælleskommunale rammearkitektur udgør de overordnede retningslinjer, som alle, der arbejder med it og digitalisering i en kommunal kontekst, bør følge for at sikre effektive og bæredygtig it-løsninger, der kan imødekomme fremtidens udfordringer.

(Fælleskommunal Rammearkitektur og
Fælleskommunal Infrastruktur)

BYGGEBLOKKE I RAMMEARKITEKTUREN

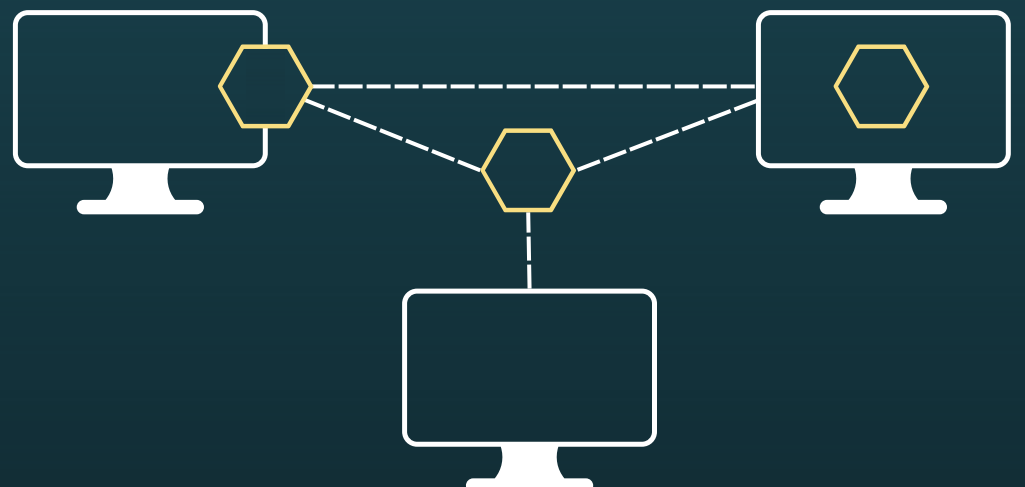

BYGGEBLOKKE KAN ANVENDES TIL

*AT KRAVSÆTTE OG ANSKAFFE
IT-LØSNINGER*

*AT SKABE SAMMENHÆNG
MELLEM IT-LØSNINGER*

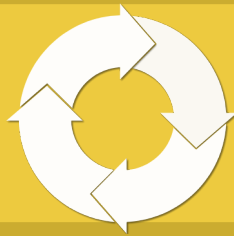
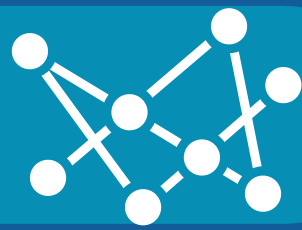

Læs mere om byggeblokkene i den fælleskommunale
rammearkitektur på rammearkitektur.kl.dk

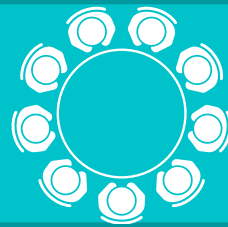
DE FÆLLESKOMMUNALE ARKITEKTURMÅL

Sammenhængende
it

Byg til genbrug
og forandring

Flere
leverandører

Data som
værdiskabende
ressource

Tillid og
sikkerhed

Læs mere om de fælleskommunale
arkitektur mål på rammearkitektur.kl.dk

DE FÆLLESKOMMUNALE ARKITEKTURPRINCIPPER

STYRING

PRINCIP 1
ARKITEKTUR STYRES PÅ RETTE
NIVEAU EFTER FÆLLES RAMMER

STRATEGI

PRINCIP 2
ARKITEKTUR FREMMER
SAMMENHÆNG, INNOVATION OG
EFFEKTIVTET

JURA

PRINCIP 3
ARKITEKTUR OG REGULERING
UNDERSTØTTER HINANDEN

SIKKERHED

PRINCIP 4
SIKKERHED, PRIVATLIV OG
TILLID SIKRES

OPGAVER

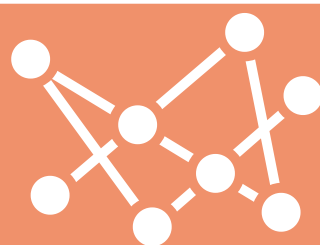
PRINCIP 5
PROCESSER OPTIMERES PÅ
TVÆRS

INFORMATION

PRINCIP 6
GODE DATA DELES OG
GENBRUGES

APPLIKATION

PRINCIP 7
IT-LØSNINGER SAMARBEJDER
EFFEKTIVT

INFRASTRUKTUR

PRINCIP 8
DATA OG SERVICES LEVERES
DRIFTSSIKKERT

Læs mere om de fælleskommunale
arkitekturprincipper på rammearkitektur.kl.dk

Princip 1: Arkitektur styres på rette niveau efter fælles rammer

- AR 1.1: Styr arkitekturen på rette niveauer og sammenhængende
- AR 1.2: Optimér arkitektur efter projektets og de fælles mål
- AR 1.3: Anvend fælles ramme for beskrivelse af arkitekturen
- AR 1.4: Sørg for review af projektets arkitektur
- AR 1.5: Hav tilstrækkelige kompetencer til arkitektur-arbejdet
- AR 1.6: Der er defineret entydigt ejerskab af byggeblokke (FK)

STYRING

Princip 2: Arkitektur fremmer sammenhæng, innovation og effektivitet

- AR 2.1: Anvend og udbyg den fællesoffentlige rammearkitektur
- AR 2.2: Anvend åbne og internationale standarder
- AR 2.3: Undgå afhængighed af leverandører og proprietære teknologier
- AR 2.4: Byg forandringsparat med udgangspunkt i brugeren
- AR 2.5: Stil data og løsninger til rådighed for private
- AR 2.6: Adskil det foranderlige fra det uforanderlige (FK)

STRATEGI

Princip 3: Arkitektur og regulering understøtter hinanden

- AR 3.1: Tag højde for juridiske bindinger i forhold til deling og genbrug af data og it-løsninger
- AR 3.2: Bidrag til digitaliseringsklar lovgivning

JURA

Princip 4: Sikkerhed, privatliv og tillid sikres

- AR 4.1: Opfyld krav til informationssikkerhed og privatlivsbeskyttelse
- AR 4.2: Anvend fælles arkitektur for informationssikkerhed

SIKKERHED

Princip 5: Processer optimeres på tværs

- AR 5.1: Design sammenhængende brugerrejser
- AR 5.2: Optimér tværgående processer efter fælles mål
- AR 5.3: Betydelige forretningshændelser skal kunne meddeles omverdenen (FK)

OPGAVER

Princip 6: Gode data deles og genbruges

- AR 6.1: Del og genbrug data
- AR 6.2: Anvend fælles regler for dokumentation af data
- AR 6.3: Giv data den kvalitet som efterspørges
- AR 6.4: Udstil oplysninger om datakilder, begreber og datamodeller

INFORMATION

Princip 7: It-løsninger samarbejder effektivt

- AR 7.1: Design og udstil snitflader efter fælles integrationsmønstre og tekniske standarder
- AR 7.2: Byggeblokke genbruges på tværs af it-løsninger (FK)

APPLIKATION

Princip 8: Data og services leveres driftssikkert

- AR 8.1: Levér data og services i henhold til aftalte servicemål

INFRASTRUKTUR

OM RAMMEARKITEKTUREN

UDNYTTELSE AF NYE TEKNOLOGIER SOM FX IOT OG KUNSTIG INTELLIGENS KRÆVER, AT MAN HAR EN GRUNDLÆGGENDE DIGITAL MODENHED, EN INFRASTRUKTUR OG EN ARKITEKTUR, DER HURTIGT KAN TILPASSES NYE TEKNOLOGIER ELLER KOMPLEKSE DATA. MED RAMMEARKITEKTUREN STÅR KOMMUNERNE PÅ ET SOLIDT, FÆLLES FUNDAMENT, DER ER BYGGET TIL GENBRUG OG FORANDRING.

Læs artikel

Christian Harsløf, direktør i KL

MED DEN FÆLLESKOMMUNALE RAMMEARKITEKTUR OG ØVRIGE INITIATIVER I OG OMKRING KOMBIT, ER VI PÅ VEJ I DEN RIGTIGE RETNING. VI SKAL HOLDE FAST I EJERSKABET TIL SYSTEMER OG DATA OG SIKRE, AT KOMMUNERNE OG DERES ORGANISATIONER HAR KOMPETENCE TIL AT DEFINERE FREMTIDENS LØSNINGER.

Bo Fristed, Chief Innovation Officer og chef for Center for Innovation i Aarhus Kommune og Digitaliseringschef i Kultur og Borgerservice området, Aarhus Kommune

DE SPOR, SOM BLEV LAGT DENGANG, ER STADIG SPOR, SOM MAN KAN SE I DET FÆLLESKOMMUNALE ARKITEKTURARBEJDE, OG LØBENDE ER FLERE VIGTIGE BYGGESTEN BLEVET LAGT.

Læs artikel

Allan Bager, chefkonsulent i SKI og tidligere formand for Kommunernes It-Arkitekturråd

RAMMEARKITEKTUREN GIVER OS ET FÆLLES SPROG TIL AT DESIGNE OG BYGGE VORE LØSNINGER UD FRA DE VEDTAGNE PRINCIPPER. SÅ HAR VI ALLE DE SAMME SPILLEREGLER.

Læs artikel

Ina Corydon, tidligere digitaliseringschef i socialforvaltningen, Københavns Kommune

RAMMEARKITEKTUR ER VEJEN FREM, SÅ VI (KOMMUNERNE) OG LEVERANDØRERNE IKKE SKAL STARTE FORFRA HVER GANG MED AT GENOPFINDE DEN DYBE TALLERKEN 98 GANGE.

Henrik Brix, Digitaliseringschef i Favrskov Kommune

INDHOLD I DEN FÆLLESKOMMUNALE RAMMEARKITEKTUR 2024

Styringselementer

Optagelse af arkitekturprodukter i den fælleskommunale rammearkitektur styres gennem de nedenstående styringselementer. Disse elementer kan også anvendes til at vurdere, om et arkitekturprodukt bør inkluderes som en del af rammearkitekturen.

- **Kriterier for Rammearkitekturen**
- **Governanceproces for Rammearkitekturen**

Referencearkitekturer

Referencearkitekturer er it-arkitekturvejledninger som understøtter et fællesskabs forretningsmål, ved at udpege principper, retningslinjer og standarder inden for et afgrænset område.

- **Referencearkitektur for selvbetjening**
- **Referencearkitektur for brugerstyring**
- **Referencearkitektur for deling af data og dokumenter**
- **Referencearkitektur for tværgående digitalt overblik**
- **Referencearkitektur for observation og måling**

Standarder

Standarder bidrager til at skabe ensartede data af høj kvalitet, som nemt kan udveksles og anvendes på tværs af it-løsninger. Disse standarder kan bidrage til at sikre, at data er korrekte, konsistente og pålidelige, uanset hvilken IT-løsning der anvendes.

- **Minimumstandard for MeMO-opmærkning og Arketyper**
- **Fælleskommunal informationsmodel på social-, sundheds-, og ældreområdet (FKI)**
- **Geografiske Fagdata i GeoDanmark (GeoFA)**
- **Fælles sprog for ladeinfrastruktur**
- **Dansk anvendelsesprofil for opmærkning af datasæt og datakataloger**

Strategiske elementer

De følgende strategiske elementer sætter rammerne for kommunerne, KL og KOMBIT's aftalte strategiske retning og mål for arbejdet med digitalisering og IT-arkitektur

- **Fælleskommunale arkitekturmål**
- **Fælleskommunale arkitekturprincipper og -regler**
- **Vision for Rammearkitekturen**

Vejledninger

Vejledninger inden for forskellige arkitekturområder sikrer, at kommunerne følger fælles tilgange og standarder, hvilket fremmer ensartethed og samarbejde.

- **Fælles sprog for datakvalitet - Vejledning til deklaration af datasæt med kernedimensioner**

Procesmønstre

Beskrivelser af processer kan anvendes til at designe og specificere IT-løsninger, der kan behandle sager eller understøtte selvbetjeningsmuligheder for borgere eller virksomheder. Disse processer beskriver trin-for-trin, hvordan IT-løsningen skal fungere for at opnå ønskede resultater.

- **Sagsprocesmønster**
- **Selvbetjeningsmønster**

Klassifikationer

Klassifikationer er fleksible "datastandarder" der kan anvendes i it-løsninger for at opnå ensartede data. Anvendelse af klassifikationer kan være med til at skabe fleksible, brugervenlige og sammenhængende it-løsninger med velorganiserede data.

- **Fælles faglige begreber (FFB)**
- **Fælles sprog III (FSIII)**
- **KL Emnesystematik (KLE)**
- **Fælleskommunal Domænestruktur**

Byggeblokke

Rammearkitekturen består af en række logiske IT-komponenter (byggeblokke), der definerer og fastsætter de semantiske og sproglige rammer om begreber og information inden for afgrænsede områder af den kommunale forretning. Disse byggeblokke kan anvendes til at standardisere data og opnå en fælles forståelse af begreber og information på tværs af forvaltningsområder, organisationer og IT-løsninger. Byggeblokke kan fungere som et fælles sprog for udveksling af information og kan også bruges som standarder i forbindelse med kravspecifikation og indkøb af IT-løsninger. Byggeblokkene har forskellige oprindelsessteder, og kan være defineret i regi af den fælleskommunale rammearkitektur og -infrastruktur (RA), eller i regi af grunddataprogrammet (Grunddata) eller OIO-standarder (OIO).

• Adresse (Grunddata)	• Ejerskab (Grunddata)	• Ejerskab (Grunddata)
• Aktivitet (RA)	• Forretningsobjekt (RA)	• Forretningsobjekt (RA)
• Aktør (RA)	• Geografisk inddeling (Grunddata)	• Geografisk inddeling (Grunddata)
• Bevilling (RA)	• Indsats (RA)	• Indsats (RA)
• Bygning (Grunddata)	• Klassifikation (OIO)	• Klassifikation (OIO)
• Dokument (OIO)	• Lokation (RA)	• Lokation (RA)
• Effektivering (RA)	• Matrikel (Grunddata)	• Matrikel (Grunddata)
• Ejendomsvurdering (Grunddata)	• Myndighed (RA)	• Myndighed (RA)

Læs mere om indholdet i den fælleskommunale rammearkitektur og hvordan det kan anvendes

KRITERIER FOR INDHOLD I DEN FÆLLESKOMMUNALE RAMMEARKITEKTUR

Et arkitekturprodukt* kan søge om optagelse i den fælleskommunale rammearkitektur via den aftalte governancestruktur, hvis det fx er et princip, en standard eller vejledning, der bidrager til arbejdet med arkitekturstyring og sammenhængende digitalisering i kommunerne, og er et fundament for at skabe kommunal forretningsværdi.

* Et arkitekturprodukt er et selvstændigt og afgrænset produkt med indhold, der relaterer sig til arkitektur, fx en referencearkitektur, byggeblokbeskrivelse, et princip, målbillede eller en informationsmodel

ARKITEKTURPRODUKTER, DER KAN OPTAGES I RAMMEARKITEKTUREN, ER KENDETEGNET VED ET ELLER FLERE AF FØLGENDE KARAKTERISTIKA:

Understøtter mindst ét af de fælleskommunale arkitekturmål.

Bidrager til eller har potentiale til at løse et kommunalt behov og understøtter værdiskabelse i kommunerne

Bidrager til effektivisering og samler kommunerne om ensartet og sammenhængende digitalisering

Er eller kan modnes til at blive en forpligtende fælleskommunal standard

Tager hensyn til eksisterende, åbne standarder, der anvendes af offentlige myndigheder.

Kan anvendes frit eller på gennemsigtige vilkår af alle myndigheder og leverandører.

Det er en forudsætning for optagelse, at arkitekturproduktet er underlagt en aftalt governance.

ET ARKITEKTURPRODUKT KAN FX VÆRE:

- En arkitekturbeskrivelse af mønstre eller strukturer vedrørende kommunal forretning eller kommunale løsninger, beskrevet på konceptuelt og logisk niveau.
- En repræsentation af nationale eller internationale arkitekturprodukter suppleret medkommunale anvisninger og anbefalinger.

Læs mere om governancestruktur og styring af rammearkitekturen

